

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Dışişleri Bakanı Hakan FİDAN tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.02.06.2025

Ömer ÖCALAN

Şanlıurfa Milletvekili

Küreselleşen dünyada göçmen topluluklar yalnızca sınır ötesi ekonomik hareketliliğin değil, aynı zamanda kimlik ve kültürel çoğulculuğun taşıyıcılarıdır. Ancak bu gerçeklik, kimi ülkelerde kültürel kapalılık, milliyetçi tepki ve ırkçı önyargılarla karşılık bulmakta; etnik ve inanç temelli gruplar “görünmez” ya da “hedef” hâline gelmektedir. Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan nefret söylemleri, etnik kimlik ve inanç üzerinden yapılan hedef göstermeler, Kürtlerin ve Alevilerin günlük yaşamlarını etkileyen dışlayıcı pratiklere ve ayrımcı tutumlara dönüşmektedir. Özellikle Saitama Eyaletindeki Warabi, Kawaguchi şehirlerinde yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Kürt ve Alevi göçmenler hem kimlik temelli ayrımcılıkla hem de inanç temelinde dışlanmayla karşı karşıya kaldıkları yönünde ciddi iddialarla gündeme gelmektedir.

Türkiye her ne kadar Avrupa Konseyi üyesi olarak AİHS ve AİHM sistemine taraf olsa da, Japonya bu sisteme taraf bir ülke değildir. Ancak bu durum, Japonya’da yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerine yönelik koruma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Türkiye Cumhuriyeti, yurttaşlarının nerede yaşadığından bağımsız olarak, Anayasa’da güvence altına alınan eşitlik ve inanç özgürlüğü ilkeleri ile taraf olduğu evrensel insan hakları sözleşmeleri uyarınca, vatandaşlarının maruz kaldığı ayrımcılık, dışlama ve nefret söylemi gibi insan hakları ihlallerine karşı gerekli diplomatik ve idari önlemleri alma yükümlülüğüne sahiptir.

Yurttaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerine yönelik iddialar karşısında, Türkiye Cumhuriyeti’nin anayasal ve uluslararası yükümlülükleri doğrultusunda Dışişleri Bakanlığı tarafından yürütülen diplomatik temaslar, alınan önlemler ve ileriye dönük stratejik planların demokratik denetim ve şeffaflık ilkeleri açısından gereklidir.

Son dönemde kamuoyuna yansıyan bazı iddialara göre Japonya’da faaliyet gösteren aşırı ırkçı eğilimli çevrelere; aynı çizgi ve anlayıştaki Türkiye uzantılı ırkçı çevrelerce, sosyal medya aracılığıyla Kürt ve Alevi yurttaşlara yönelik yanıltıcı bilgiler ve nefret içerikli paylaşımlar aktardığı ifade edilmektedir. Ayrıca bazı hesapların, sahte biçimde “Kürt” kimliği kullanarak provokatif ve ayrımcı söylemler yaydığı belirtilmektedir. Söz konusu gelişmeler, ırkçı yapılar arasında ulus ötesi fiili bir etkileşim zemini bulunduğunu göstermektedir.

Bu tür faaliyetlerin, yalnızca Japonya’daki Türkiye vatandaşları arasında huzursuzluk yaratmakla kalmadığı; aynı zamanda halklar arası barışa zarar verdiği ve Türkiye-Japonya

ilişkilerini olumsuz etkileyebilecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Irkçılık, evrensel düzeyde bir insan hakları ihlalidir ve bu tutumlara karşı uluslararası standartlar çerçevesinde karşı durulması gerekmektedir.

Kamuoyuna yansıyan bilgiler ve bazı Japon parlamenterlerin açıklamalarına göre Japonya'da yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısının yaklaşık 8 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu nüfusun önemli bir kısmı son yıllarda Japonya'da sığınma başvurusunda bulunmuştur. Bu başvuruların çoğunluğunu Türkiye vatandaşlarının oluşturduğu belirtilmektedir. Bazı medya kaynaklarında, iltica süreçlerinde etnik kimlik beyanlarının tartışma yarattığı, iltica süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla kendilerini "Kürt" kimliğiyle tanıttığı yönünde iddialar bulunmaktadır. Bu durumun, Japon kamuoyunda ve siyasetinde Türkiye'ye yönelik vize muafiyetinin gözden geçirilmesi yönünde değerlendirmelere neden olduğu ve ikili ilişkilerde dikkatle ele alınması gereken bir hassasiyet oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Ağırlıklı olarak Antep'li, Maraşlı ve Adıyamanlı yurttaşlarımızdan oluşan Kürt göçmen topluluğunun, Japonya'da neden nefret söylemlerine ve ayrımcı tutumlara maruz bırakıldığı hususunun yetkili makamlarca açıklığa kavuşturulması; kamuoyunun doğru ve açık biçimde bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Devlet yalnızca pasaport veren bir otorite değil, aynı zamanda vatandaşlarının haklarını uluslararası düzlemde korumakla yükümlüdür. Bu çerçevede, nefret söylemi, ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalan yurttaşlarımızın korunmasına yönelik diplomatik mekanizmaların işletilmesi bir zarurettir.

Bu bağlamda;

1. Japonya'da yaşayan Türkiye vatandaşlarından veya Türkiye ile etnik/inanç bağı bulunan yurttaşlarından, Kürt ya da Alevi inancı temelinde ayrımcılığa veya nefret söylemine maruz kaldıklarına dair Dışişleri Bakanlığı'na ulaşan herhangi bir resmi başvuru olmuş mudur?
2. Bakanlığınızca, bu başvurulara ilişkin nasıl bir inceleme ve değerlendirme süreci yürütülmektedir?
3. Tokyo Büyükelçiliği ve diğer ilgili temsilcilikler, Japonya nezdinde bu ayrımcı tutumlara ilişkin herhangi bir diplomatik girişimde bulunmuş mudur? Japon makamlarından resmî izahat talep edilmiş midir?
4. Bakanlığınız, Japonya'daki ayrımcılık ve nefret söylemi vakalarını izlemek ve önlemek amacıyla özel bir izleme veya müdahale mekanizması ile diplomatik personelin bu konudaki eğitimine dair bir politika geliştirmekte midir?
5. Bakanlığınız, yurttaşlarımızın temel haklarının korunması amacıyla Japonya ile ikili ilişkiler düzleminde ve uluslararası insan hakları kuruluşları nezdinde herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?
6. Japonya'da yaşayan Kürtlerin ve Alevilerin maruz kaldığı ayrımcılık ve nefret söylemi vakalarında, mağdurlara hukuki, psikolojik veya sosyal destek sağlanması yönünde Türkiye'nin diplomatik misyonlarının herhangi bir destek mekanizması bulunmakta mıdır?
7. Japonya'daki sivil toplum kuruluşları ve insan hakları örgütleri ile iş birliği yapılarak, Türkiye vatandaşlarına yönelik ayrımcılık ve nefret söylemi vakalarının tespiti ve raporlanması konusunda ortak çalışmalar yürütülmekte midir?

8. Dışışleri Bakanlığı'nın, bu iddialarla ilgili olarak Japonya nezdinde herhangi bir diplomatik temas, açıklama ya da düzeltme girişimi olmuş mudur?
9. Dışışleri Bakanlığı'nın, kamuoyuna yansıyan iltica başvurularına ilişkin Japon makamlarıyla bilgi paylaşımı veya diplomatik temas yürütmekte midir?
10. Bakanlığınız, Japonya'daki vatandaşlarımızın hak ve itibarının korunması amacıyla herhangi bir resmî adım planlanmakta mıdır?
11. Türkiye'nin, Japonya nezdinde vize muafiyetinin sürdürölmesi amacıyla, bu hassasiyetleri de göz önünde bulundurarak yürüttüğü bir diplomatik girişim süreci var mıdır?